

Damhert- en Reetelling Duingebied Noord- en Zuid-Holland 2018

Rapport van het beoordelingscomité

B. Bieze & Y.M. Versteeg
Faunabeheereenheid Noord-Holland & Faunabeheereenheid Zuid-Holland
mei 2018

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Colofon

© FBE Noord-Holland & FBE Zuid-Holland, 2018

Wijze van citeren:

Bieze & Versteeg, 2018. Damhert- en Reetelling Duingebied Noord- en Zuid-Holland. FBE Noord-Holland & FBE Zuid-Holland, Haarlem

Disclaimer:

De gegevens uit dit rapport zijn vrij te gebruiken zolang op de juiste wijze wordt verwezen naar beide FBE's en de auteurs. Specifieke gegevens op deelgebied-niveau zijn op te vragen bij de Faunabeheereenheid Noord-Holland (www.fbenoordholland.nl) en de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (www.fbezh.nl)

Voorwoord

Jaarlijks worden de damherten (*Dama dama*) en reeën (*Capreolus capreolus*) in de duingebieden tussen IJmuiden en Den Haag geteld. Deze tellingen worden gecoördineerd door de Faunabeheereenheid (FBE) Noord-Holland en de Faunabeheereenheid (FBE) Zuid-Holland en uitgevoerd door de wildbeheereenheden (WBE's) en de terreinbeheerorganisaties (TBO's). Op basis van de verzamelde gegevens wordt de populatietrend bepaald. Dit rapport geeft de resultaten weer van de damhert- en reetelling 2018. Tevens worden de resultaten met de resultaten van voorgaande jaren vergeleken. Wij bedanken de meewerkende tellers, TBO's en WBE's voor hun inzet.

Samenvatting

Op 21 en 22 maart 2018 heeft de jaarlijkse telling plaatsgevonden. Tijdens de telling zijn er minimaal 3.726 damherten en 503 reeën geteld in het plangebied. (Tabel S1) Voor het damhert betekent dit een daling (274 minder dan vorig jaar) en voor het ree een stijging (28 meer dan vorig jaar). Het aantal damherten is sinds de start van het beheer (2016) met 1.133 dieren gedaald. De reeën zijn sinds dat jaar met 46 dieren gestegen. Het aantal damherten in sommige telsectoren is zo groot dat aanspreken op geslachts- en leeftijdscategorie lastig of zelfs onmogelijk is.

Tabel S1: Minimaal aanwezige damherten en reeën tijdens de voorjaarstelling 2018

Minimaal aanwezig aantal damherten en reeën
3.726 damherten
503 reeën

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Telgebied	5
A. Het Nationaal Park Zuid Kennemerland (NPZK)	5
B. De Amsterdamse Waterleidingduinen, De Blink en Boswachterij Noordwijk	5
C. Coepelduynen	6
D. Meijendel en Berkheide	6
3. Methode	7
Tijdstippen	7
Proces	7
4. Resultaten	8
Damherttelling 2018	8
Damhert meerjarige trend	9
Reetelling 2017	12
Ree meerjarige trend	12
5. Conclusie	15
Damherten	15
Reeën	15
Discussie & Aanbeveling	15
Literatuur	16

1. Inleiding

De grote populatie damherten in Noord- en Zuid-Holland leidt tot een aantal problemen, waaronder toenemende aantallen aanrijdingen, schade aan landbouw, tuinen en begraafplaatsen, schade aan natuurwaarden in het duingebied en lijden van (door ondervoeding) ziek geworden en gewonde damherten.

De FBE's van Noord- en Zuid-Holland hebben een faunabeheerplan opgesteld waarin de te nemen maatregelen worden beschreven om de schade terug te dringen. Naast het terugdringen van de populatie worden ook andere maatregelen ingezet zoals afrastering.

Door middel van jaarlijkse tellingen wordt de minimale populatiegrootte van de damherten vastgesteld.

Door de resultaten van meerdere jaren bij elkaar te voegen wordt de populatieontwikkeling zichtbaar.

Deze trendtellingen geven inzicht in de effecten van het beheer. Dit maakt evaluatie en bijstelling van het beheer mogelijk. Naast de damherten worden de reeën geteld.

2. Telgebied

De damhert- en reetelling vindt plaats in het gebied tussen IJmuiden en Den Haag waar het damhertenbeheer wordt uitgevoerd. Het betreffende plangebied (*afbeelding 1*) bestaat uit:

- Een 'leefgebied voor damherten' (het roodomrande deel van de kaart): het gaat hier om voornamelijk duingebied, waarin zich een damhertenpopulatie kan en mag handhaven.
- Een 'nulstandsgebied' of "buitengebied" (tussen rood en blauw omrand): het gaat hier om (voornamelijk) agrarisch en bebouwd gebied waar het damhert ongewenst is vanwege de schadedreiging. In dit gebied wordt gestreefd naar een minimale stand (nulstand).

Het gehele plangebied heeft een omvang van circa 37.000 hectare; het leefgebied zelf heeft een omvang van 10.248 hectare.¹ In het plangebied liggen twee WBE's: de WBE Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland en de WBE Duin- en Bollenstreek.

Het plangebied omvat vier deelgebieden. Ieder deelgebied omvat een leefgebied en een "nulstandsgebied" (buitengebied). De vier leefgebieden, die zijn gescheiden door bebouwing, infrastructuur of water, zijn (van noord naar zuid):

A. Het Nationaal Park Zuid Kennemerland (NPZK)

Dit is het duingebied tussen IJmuiden en Zandvoort (circa 3.402 leefgebied hectare), beheerd door Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland en Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland.

B. De Amsterdamse Waterleidingduinen, De Blink en Boswachterij Noordwijk

Dit is het duingebied tussen Zandvoort en Noordwijk aan Zee. De Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) (beheerd door Waternet) is eigendom van de gemeente Amsterdam. In dit deelgebied liggen ook De Blink (beheerder Zuid-Hollands Landschap, Staatsbosbeheer en Waternet) en Boswachterij

---

¹ Aantal leefgebied hectare zijn vastgesteld door een GIS berekening (FBE Noord-Holland).

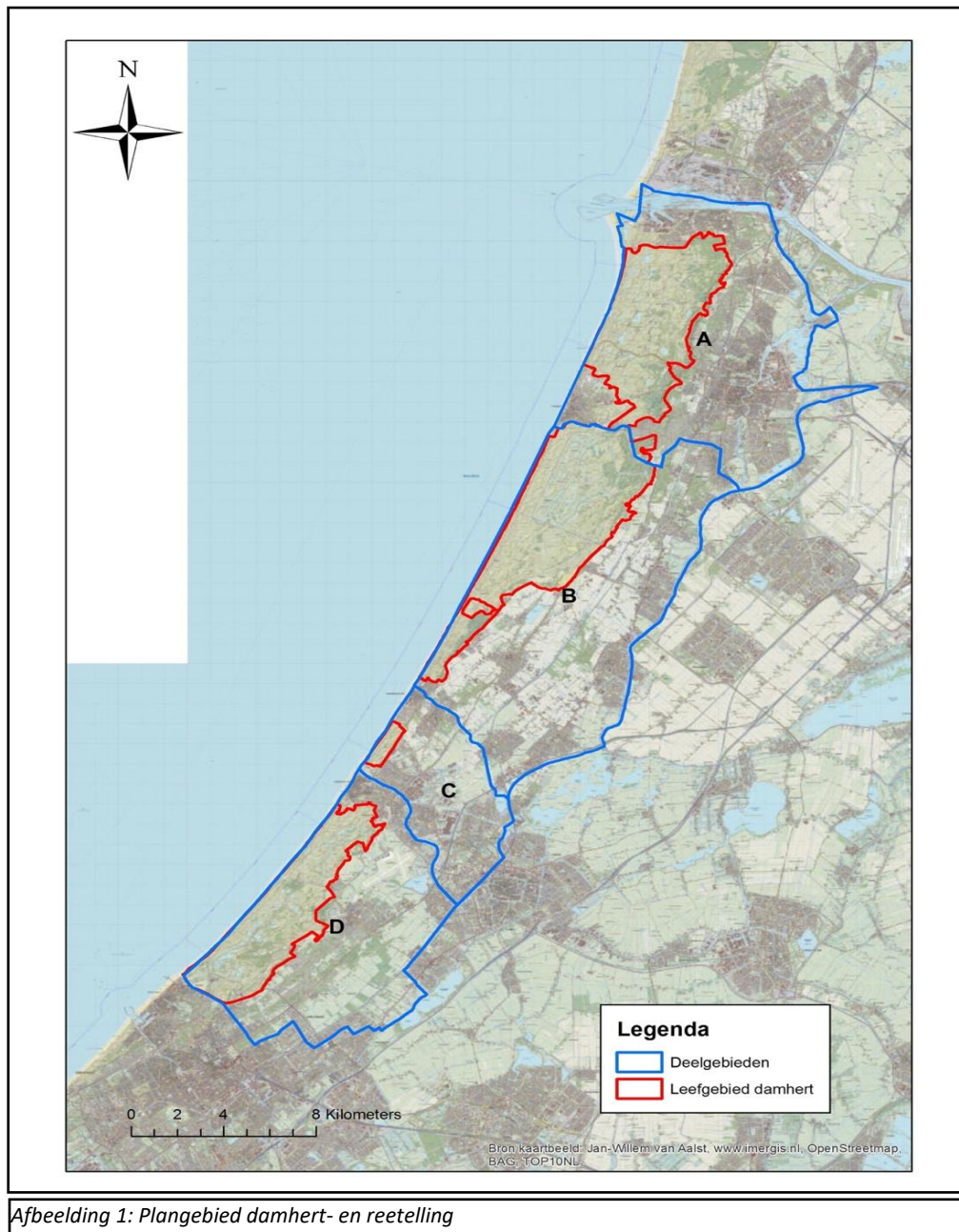
Noordwijk (beheerder Staatsbosbeheer). Alles bij elkaar circa 4.059 leefgebied hectare voor dit deelgebied.

C. Coepelduynen

Het duingebied Coepelduynen ligt tussen Noordwijk aan Zee en Katwijk (circa 152 leefgebied hectare, beheerd door Staatsbosbeheer).

D. Meijendel en Berkheide

Dit duingebied ligt tussen Katwijk en Den Haag (circa 2.635 leefgebied hectare), beheerd door Dunea en Staatsbosbeheer).

Afbeelding 1: Plangebied damhart- en reetelling

3. Methode

De tellingen worden uitgevoerd volgens het *Protocol damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland* dat te vinden is op de websites van de FBE's. Voor een uitgebreide omschrijving van de telmethode verwijzen wij naar dit document.²

Tijdstippen

De FBE's Noord- en Zuid-Holland organiseren de telling, analyseren de data en stellen het telrapport op. Contactpersonen van de verschillende TBO's en WBE's coördineren de telling in hun gebied. De damhert- en reetelling 2018 vond plaats op 21 en 22 maart met 2 avondtellingen en 1 ochtendtelling. (Tabel 1)

Tabel 1: Teltijdstippen 2018

Telling	Tijdstip
21 maart 2018	17:00 uur
22 maart 2018	06:00 uur
22 maart 2018	17:00 uur

De weersomstandigheden verschilden op de teldagen vooral in temperatuur. Hoewel beide dagen koud waren kende vooral de eerste dag met -4 °C een erg lage minimum temperatuur. Beide dagen waren kouder dan vorig jaar. (Tabel 2)

Tabel 2: Weergegevens van beide teldagen, bron: www.accuweather.com, gegevens Zandvoort, Noord-Holland.³

Datum	Min. temp.	Max. temp.
21-03-2018	-4°C	9°C
22-03-2017	2°C	10°C

Proces

De telploegen bestaan meestal uit twee tellers, waarvan minimaal één teller ervaring heeft met beheer en/of tellingen van grofwild. Bij lopend of fietsend tellen voldoet één ervaren teller. Iedere telploeg telt in een vastgestelde telsector langs een vastgestelde telroute. De telploegen noteren de waargenomen dieren op de geleverde telformulieren. Vervolgens voeren de contactpersonen de gegevens in FRS en Dora in. De digitale registratiesystemen van de faunabeheereenheden zijn FRS (www.fanaregistratie.nl) in Noord-Holland en Dora (www.fbezh.nl) in Zuid-Holland.

De data-analyse voor de damherten en reeën is conform het telprotocol uitgevoerd. De resultaten van de uitgewerkte telling zijn vastgesteld door het beoordelingscomité. In het beoordelingscomité hebben de volgende organisaties zitting:

- Dierenbescherming
  - Dunea
- Marije Smeenk
Hans Lucas

² (Faunabeheereenheid Zuid-Holland, Faunabeheereenheid Noord-Holland, 2017)

³ Weercijfers waren dit jaar minder nauwkeurig op te vragen, vandaar dat enkel de temperaturen gegeven zijn.

- FBE Noord-Holland
  - FBE Zuid-Holland
  - Natuurmonumenten
  - PWN Drinkwaterbedrijf Noord-Holland
  - Staatsbosbeheer
  - Waternet
  - WBE Duin- en Bollenstreek
  - WBE Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland
- Yvonne Versteeg
  - Boaz Bieze
  - Rogier Dijkstra
  - Jan van Mourik
  - Tim Fransen
  - Maaïke Veer
  - Daan Wouwenaar
  - Hugo Worpel

4. Resultaten

Damherttelling 2018

In 2018 is het minimaal aanwezige aantal damherten voor het gehele plangebied bepaald op 3.726 stuks. Deelgebied B heeft met 3.150, dat is 85% van de totale getelde populatie, verreweg de meeste damherten, waarvan er zich 4 buiten het leefgebied bevonden. Deelgebied A bevat met 572 damherten 15% van het totaal aantal getelde damherten. In deelgebied C zijn geen damherten geteld en deelgebied D heeft 4 damherten. Opvallend is dat zowel in Noord- als Zuid-Holland geen smaldieren zijn aangesproken gedurende deze telling.⁴ (Tabel 3 & 4)

Tabel 3: Aantal getelde damherten per deelgebied, onderverdeeld in binnen & buiten leefgebied, 2018

Deelgebied in provincie	Binnen leefgebied	Buiten leefgebied	Totaal
A Noord-Holland	535	37	572
B Noord-Holland/Zuid-Holland	3.146	4	3.150
C Zuid-Holland	0	0	0
D Zuid-Holland	4	0	4
Totaal plangebied	3.685	41	3.726

Tabel 4: Aantal getelde damherten per deelgebied, onderverdeeld in leeftijds categorie, 2018

Deelgebied in provincie	Hert	Hinde	Smaldier	Spitser	Kalf vrl	Kalf mnl	NA	Totaal
A Noord-Holland	131	272	0	28	22	18	101	572
B Noord-Holland/Zuid-Holland	726	1.152	0	195	102	67	908	3.150
C Zuid-Holland	0	0	0	0	0	0	0	0
D Zuid-Holland	4	0	0	0	0	0	0	4
Totaal plangebied	861	1.424	0	223	124	85	1.009	3.726
Percentage	23%	38%	0%	6%	3%	2%	27%	100%

Op basis van de grootte van de telsectoren en de getelde aantallen zijn de dichtheden binnen het leefgebied per deelgebied berekend. Het leefgebied in deelgebied B heeft de hoogste dichtheid met 77,5 damherten per 100 hectare. De dichtheid van deelgebied A komt uit op 15,7 damherten per 100

⁴ In Zuid-Holland is in 2018 nog geen onderscheid gemaakt tussen de geslachten van kalveren en tussen hinde en smaldier. Voor de telling in 2019 zal dit wel gebeuren. De Zuid-Hollandse kalveren (90 in totaal) zijn gelijkmatig verdeeld tussen Kalf mnl & Kalf vrl met uitzondering van sectoren 31 t/m 33. Het is niet uit te sluiten dat een smaldieren als hinde wordt aangesproken, zeker in de schemer en met grote aantallen.

hectare. In de overige twee deelgebieden komt de dichtheid uit op nagenoeg 0 damherten per 100 hectare. (Tabel 5)

Tabel 5: De dichtheid binnen het leefgebied van de deelgebieden (n/100ha), 2018

Deelgebied in provincie	Getelde damherten	Hectares	Minimum dichtheid (n/100ha)
A Noord-Holland	535	3.402	15,7
B Noord-Holland/Zuid-Holland	3.146	4.059	77,5
C Zuid-Holland	0	152	0
D Zuid-Holland	4	2.635	0,2

Damhert meerjarige trend

In deze paragraaf worden de resultaten van dit jaar vergeleken met die van voorgaande jaren. De eerste vergelijking is vanaf de start van het beheer (2016) en de tweede vanaf de start van de jaarlijkse tellingen (2011). De daling die vorig jaar is ingezet lijkt zich voorzichtig voort te zetten, dit is mogelijk te verklaren door het uitgevoerde beheer. (Tabel 6)

Tabel 6: Aantal getelde damherten per deelgebied en leefgebied vanaf 2016 t/m 2018.

Deelgebied in provincie	Binnen leefgebied 2016	Binnen leefgebied 2017	Binnen leefgebied 2018	Buiten leefgebied 2016	Buiten leefgebied 2017	Buiten leefgebied 2018	Totaal 2016	Totaal 2017	Totaal 2018
A Noord-Holland	770	571	535	121	75	37	891	646	572
B Noord-Holland/Zuid-Holland	3.954	3.334	3.146	13	17	4	3.967	3.351	3.150
C Zuid-Holland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D Zuid-Holland	1	0	4	0	3	0	1	3	4
Totaal plangebied	4.725	3.905	3.685	134	95	41	4.859	4.000	3.726

Voor de dichtheid is een vergelijking weergegeven vanaf 2016. De dichtheid is in het afgelopen jaar weer gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze daling is echter minder sterk dan die van 2016 naar 2017. Bij deze vergelijking is gekeken naar het gehele plangebied, dus binnen en buiten leefgebied.

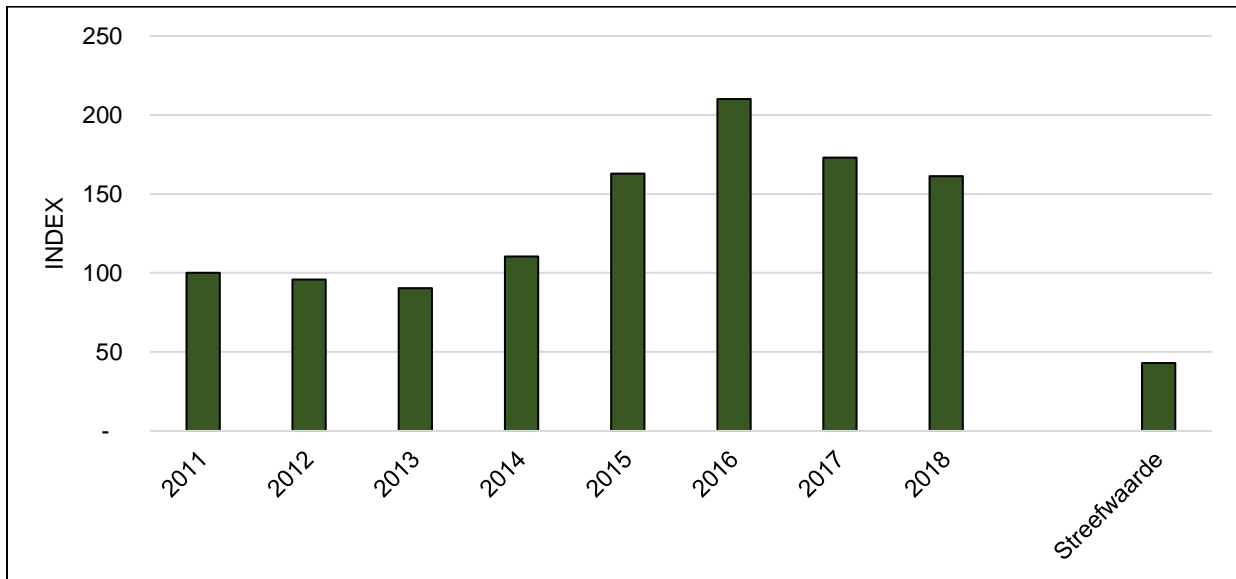
(Tabel 7)

Tabel 7: Vergelijking van de dichtheid vanaf 2016 t/m 2018 voor het gehele plangebied (n/100ha)

Deelgebied in provincie	Hectares	Minimum dichtheid (n/100ha) 2016	Minimum dichtheid (n/100ha) 2017	Minimum dichtheid (n/100ha) 2018
A Noord-Holland	5.635	26,2	11,5	10,2
B Noord-Holland/Zuid-Holland	5.749	97,7	58,3	54,8
C Zuid-Holland	363	0	0	0
D Zuid-Holland	4.484	0	0	0,1

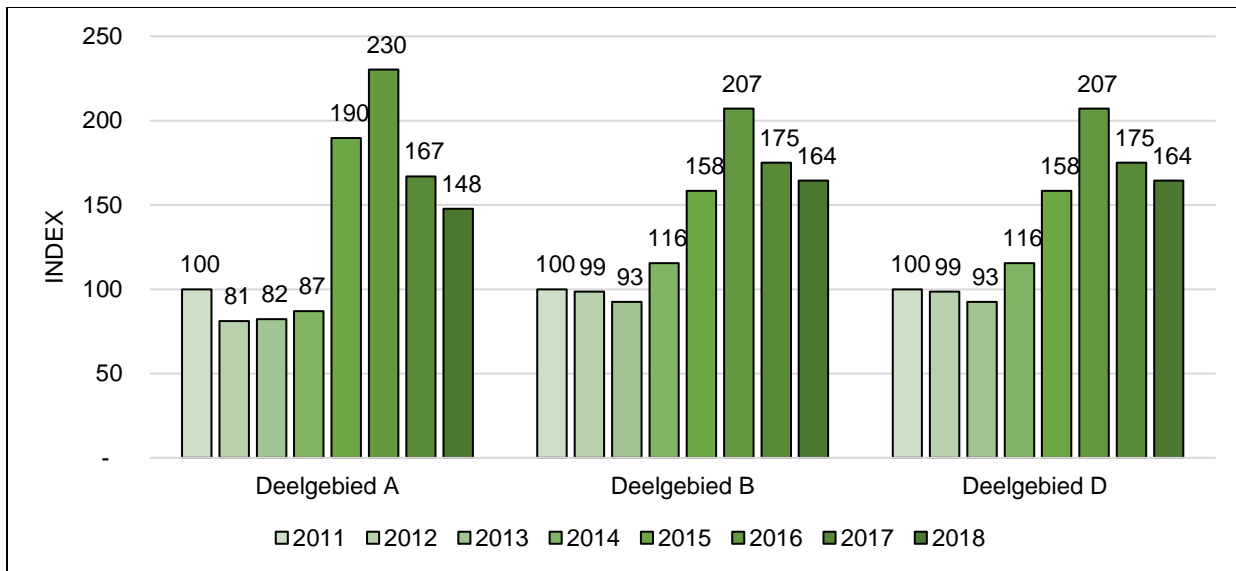
Het aantal getelde damherten is ten opzichte van 2017 met 274 damherten afgenomen. In deelgebied A met 11% en in deelgebied B met 6%. Deze daling is mogelijk het gevolg van het afschot dat heeft plaatsgevonden in deelgebied A en B. Uit de geïndexeerde trend blijkt dat het aantal damherten net

onder de stand van 2015 ligt. Het uiteindelijke streven is een index van 43,3. 2018 kent een indexwaarde van 161. (Afbeelding 2)

Afbeelding 2: Geïndexeerde trend van de totaal getelde damherten in het hele plangebied van 2011 t/m 2018. (2011 = 100)

De stijging tot en met 2016, gevolgd door de daling die doorgaat tot en met 2018 is ook zichtbaar op deelgebied. Uitzonderingen zijn deelgebieden C en D maar het aantal damherten in deze gebieden is dusdanig laag dat ze geen invloed hebben op de totale populatie. (Afbeelding 3)

Afbeelding 3: Geïndexeerde trend van de damherten per deelgebied voor 2011 t/m 2018. (2011 = 100)⁵

⁵ In Deelgebied C zijn alleen in 2012 damherten geteld. Voor de leesbaarheid van het figuur is besloten deelgebied C weg te laten.

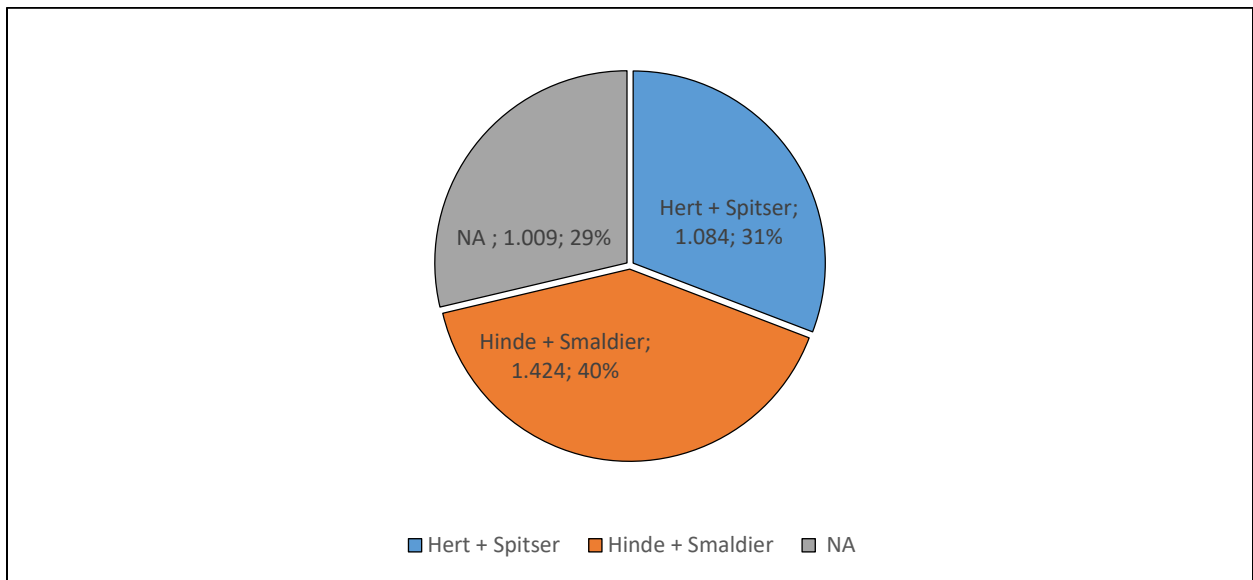
Op basis van het vastgestelde aantal volwassen dieren (herten en hinde, inclusief spitsers en smaldieren) is de geslachtsverhouding berekend. (Afbeelding 4) Dit jaar zijn er 2.508 volwassen dieren geteld waarvan 1.084 herten en 1.424 hinde. Dat geeft een geslachtsverhouding van 1 hert op 1,3 hinde. (Tabel 8 & afbeelding 4)

Ook dit jaar zijn er een groot aandeel niet aangesproken dieren. Het gaat om 950 dieren, hier zaten natuurlijk ook volwassen dieren bij die hierdoor niet zijn meegenomen in deze berekening. 950 is 25% van het totaal aantal getelde damherten.

De berekende verhouding is verder opgeschoven in het voordeel van de herten in 2018 ten opzichte van 2017.

Tabel 8: Verhouding Hert : Hinde, 2018.

Verhouding	2016	2017	2018
Hert : Hinde	1 : 1,8	1 : 1,5	1 : 1,3

Afbeelding 4: De berekende geslachtsverhouding van de damherten, 2018

De geslachtsverhouding is ook berekend voor de deelgebieden. Zowel voor deelgebied A als B geldt dat er meer hinde zijn dan herten. (Tabel 9)

Tabel 9: Verhouding Hert : Hinde per deelgebied, 2018

Deelgebied in provincie	Hert + spitsers	Hinde + smaldier	Geslachtsverhouding
A Noord-Holland	159	272	1 : 1,7
B Noord-Holland/Zuid-Holland	921	1.152	1 : 1,3
C Zuid-Holland	0	0	n.v.t.
D Zuid-Holland	4	0	1 : 0

Reetelling 2018

In 2018 is het minimaal aanwezige aantal reeën voor het gehele plangebied bepaald op 503 stuks. De meeste reeën, 317 in totaal, zijn geteld in deelgebied D in Zuid-Holland. Deelgebied C, met 14 reeën, heeft het laagst aantal getelde reeën. De meeste reeën zijn geteld buiten het leefgebied. (Tabel 10 & 11)

Tabel 10: Aantal getelde reeën per deelgebied, onderverdeeld binnen & buiten leefgebied, 2018.

Deelgebied in provincie	Binnen leefgebied	Buiten leefgebied	Totaal
A Noord-Holland	68	36	104
B Noord-Holland/Zuid-Holland	27	41	68
C Zuid-Holland	14	0	14
D Zuid-Holland	111	206	317
Totaal plangebied	220	283	503

Tabel 11: Aantal getelde reeën per deelgebied, onderverdeeld naar leeftijdscategorie, 2018.

Deelgebied in provincie	Bok	Geit	B-kalf	G-Kalf	NA	Totaal
A Noord-Holland	35	50	3	4	12	104
B Noord-Holland/Zuid-Holland	29	25	1	2	11	68
C Zuid-Holland	5	9	0	0	0	14
D Zuid-Holland	94	164	1	14	44	317
Totaal plangebied	163	248	5	20	67	503

Van de 503 reeën zijn de meeste geteld in deelgebied D. Deze 317 stuks geven een dichtheid van 7,1 reeën per 100 hectare binnen het deelgebied. Deelgebied B heeft met 1,2 ree per 100 hectare de laagste dichtheid binnen het deelgebied van alle deelgebieden. (Tabel 12)

Tabel 12: De dichtheid in de deelgebieden (n/100ha), binnen en buiten leefgebied, 2018.

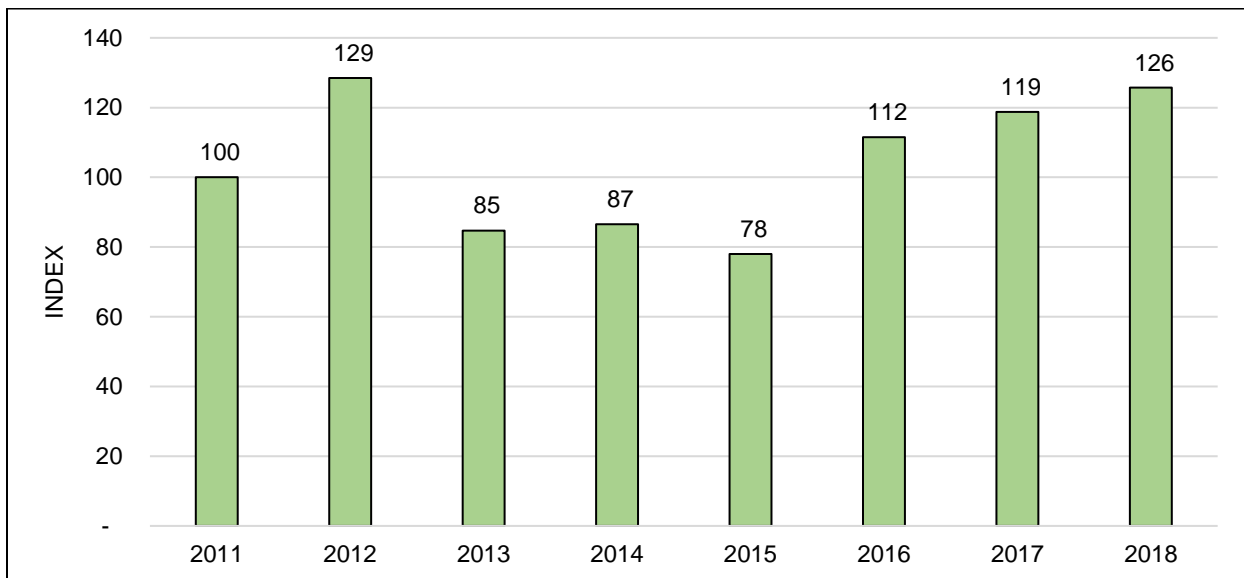
Deelgebied in provincie	Getelde reeën	Hectares	Minimum dichtheid (n/100ha)
A Noord-Holland	104	5.635	1,8
B Noord-Holland/Zuid-Holland	68	5.749	1,2
C Zuid-Holland	14	363	3,9
D Zuid-Holland	317	4.484	7,1

Ree meerjarige trend

Dit jaar (2018) zijn er meer reeën geteld in het plangebied dan in 2017 (resp. 503 - 475). De stijging die in 2016 en 2017 is ingezet lijkt zich hiermee voort te zetten. Dat is ook zichtbaar in de geïndexeerde trend zoals weergegeven in afbeelding 5. Ten opzichte van 2011 is het aantal getelde reeën met 26% gestegen. (Tabel 13 & afbeelding 5)

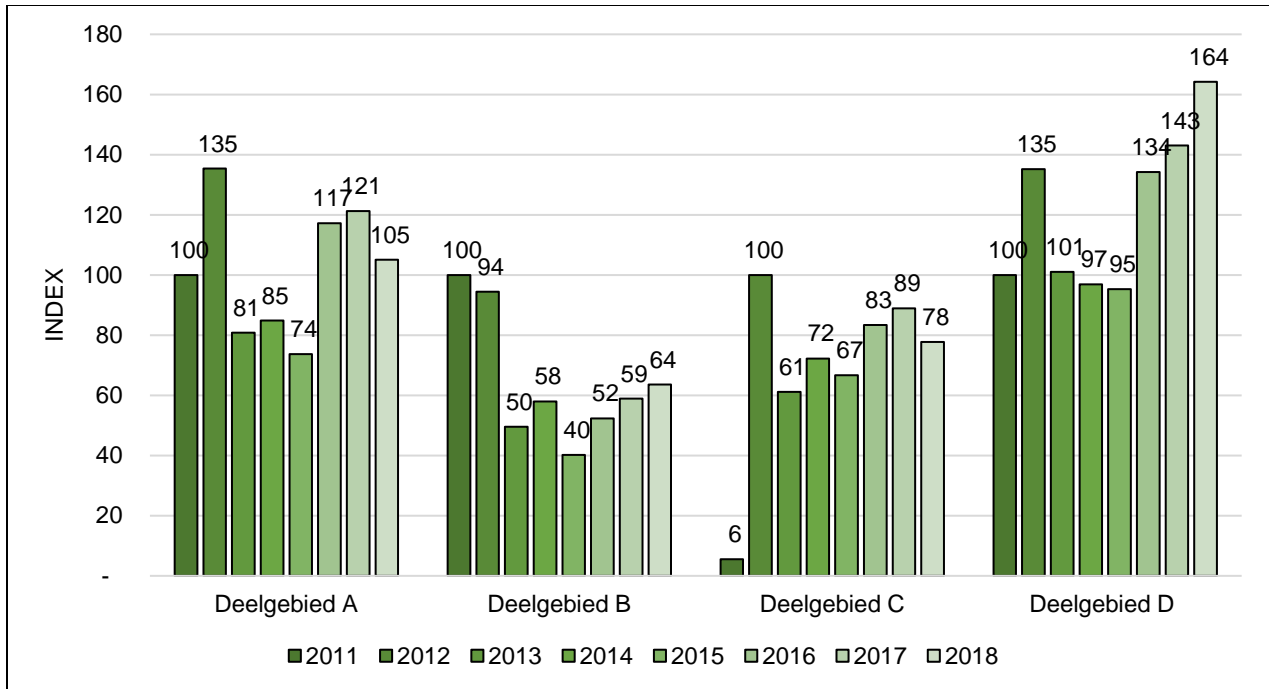
Tabel 13: Aantal getelde reeën per deelgebied, onderverdeeld binnen & buiten leefgebied vanaf 2016 t/m 2018.

Per provincie	Binnen leefgebied 2016	Binnen leefgebied 2017	Binnen leefgebied 2018	Buiten leefgebied 2016	Buiten leefgebied 2017	Buiten leefgebied 2018	Totaal 2016	Totaal 2017	Totaal 2018
A Noord-Holland	72	91	68	44	29	36	116	120	104
B Noord-Holland/Zuid-Holland	27	42	27	29	21	41	56	63	68
C Zuid-Holland	15	15	14	0	1	0	15	16	14
D Zuid-Holland	90	95	111	169	181	206	259	276	317
Totaal plangebied	204	243	220	242	232	283	446	475	503

Afbeelding 5: Geïndexeerde trend van de reeën in het plangebied voor 2011 t/m 2018. (2011 = 100)

Alle deelgebieden kennen in 2013 een dip in de getelde aantallen. Voor elke deelgebied geldt echter dat sindsdien de cijfers een stijgende lijn laten zien. De sterkste stijging, zowel procentueel als in daadwerkelijk getelde aantallen, vindt plaats in deelgebied D. De deelgebieden A en C laten een daling zien in 2018 t.o.v. 2017. Beide deelgebieden zitten echter nog steeds boven de laagste waardes uit 2013 en 2015. (Afbeelding 6)

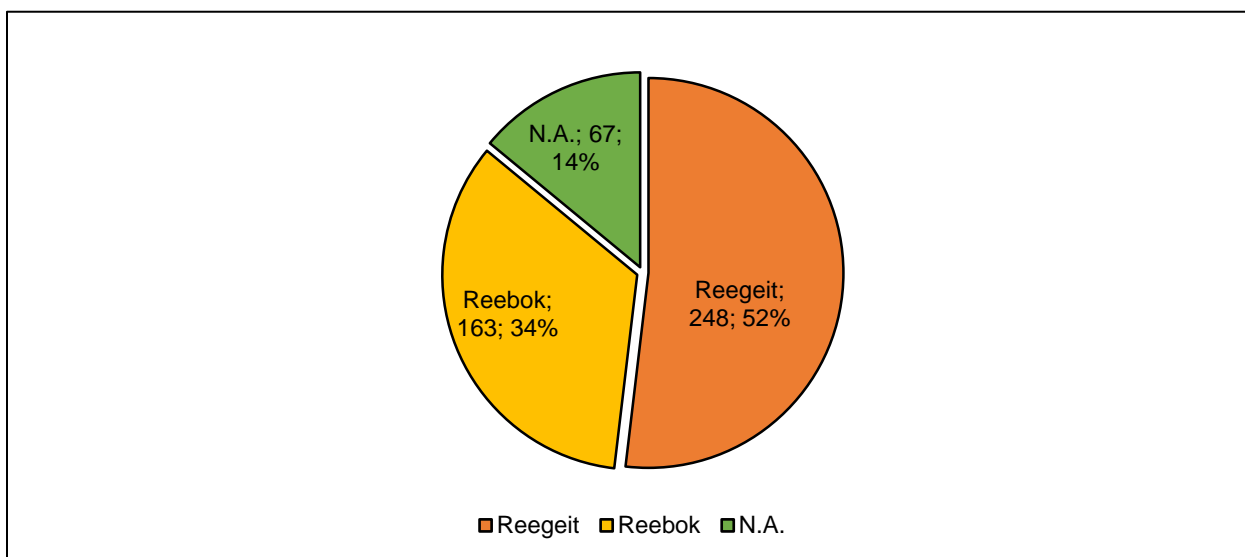

Afbeelding 6: Geïndexeerde trend van de reeën per deelgebied van 2011 t/m 2017. (2011 = 100, deelgebied C: 2012 = 100)

Op basis van het vastgestelde aantal volwassen dieren is de geslachtsverhouding berekend. Dit jaar zijn er 411 volwassen dieren geteld waarvan 163 bokken en 248 geiten. Dit geeft een geslachtsverhouding van 1 bok op 1,5 geiten. Bij deze telling zijn 67 reeën niet aangesproken (14% van het totaal getelde aantal reeën). (Tabel 14 & afbeelding 7)

Tabel 14: Verhouding Reebok : Reegeit, 2016 t/m 2018.

Verhouding	2016	2017	2018
Reebok : Reegeit	1 : 1,6	1 : 1,3	1 : 1,5

Afbeelding 7: De berekende geslachtsverhouding van de reeën, 2018.

De geslachtsverhoudingen zijn ook uitgerekend voor de deelgebieden. Alleen in deelgebied B zijn meer reebokken geteld dan reegeiten. (Tabel 15)

Tabel 15: Verhouding Reebok : Reegeit per deelgebied, 2018

Deelgebied in provincie	Reebok	Reegeit	Geslachtsverhouding
A Noord-Holland	35	50	1 : 1,4
B Noord-Holland/Zuid-Holland	29	25	1 : 0,9
C Zuid-Holland	5	9	1 : 1,8
D Zuid-Holland	94	164	1 : 1,7

5. Conclusie

Damherten

Er zijn dit jaar opnieuw minder damherten geteld dan in het voorgaande jaar. De minimaal aanwezige populatie is gedaald van 4.000 in 2017 naar 3.726 in 2018. Dat is een daling van 274 dieren. Ten opzichte van het eerste beheerjaar (2016) is het minimaal aanwezige aantal damherten met 1.133 dieren gedaald. Wederom zijn er in deelgebied C geen damherten geteld. De afname in de getelde aantallen wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het uitgevoerde afschot.

Reeën

Het minimaal aantal aanwezige reeën is over het plangebied gezien licht stijgend, 503 dit jaar ten opzichte van 475 vorig jaar. Hiermee lijkt de stijging van de afgelopen jaren zich door te zetten. Ten opzichte van het eerste damhertenbeheerjaar (2016) is het minimaal aanwezige aantal reeën gestegen met 46 stuks. De geslachtsverhouding is veranderd van 1 : 1,3 naar 1 : 1,5 ten opzichte van voorgaande telling.

Discussie & Aanbeveling

Net als vorige jaren geldt dat in veel telsectoren (met name in deelgebied B en in iets mindere mate in deelgebied A) het aantal damherten zo hoog is dat er gedurende de telperiode onvoldoende tijd is om de dieren aan te spreken op geslachts- en leeftijdscategorie, daarnaast zijn de groepen in beweging en te groot om correct aan te spreken. Hierdoor is het aandeel niet aangesproken dieren in de telling hoog (damherten 28%, reeën 14%). Besloten is om vooralsnog door te gaan met de huidige telmethodiek teneinde een trendbreuk te voorkomen. De verwachting is dat het aanpreken in de komende jaren makkelijker zal worden naarmate de populatie door het beheer afneemt.

Literatuur

Faunabeheereenheid Zuid-Holland, Faunabeheereenheid Noord-Holland. (2017). *Protocol damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland*. Den Haag: Faunabeheereenheid Zuid- en Noord-Holland.
Opgehaald van <https://www.fbezh.nl/pagina/telrapporten>